



LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Jogailos g. 14, LT-01116 Vilnius, tel. (8 5) 262 7797, faks. (8 5) 212 6492, el. p. taryba@kt.gov.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188668192

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai
El. p. sumin@sumin.lt

2022-03- Nr. (2.30Mr-43) 6V-
Į 2022-03-17 Nr. 2-1298

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

(1) Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba išnagrinėjo 2022 m. kovo 17 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos (toliau – Ministerija) raštu Nr. 2-1298 pateiktą derinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės įmonės Vidaus vandens kelių direkcijos ir valstybės įmonės Lietuvos oro uostų pertvarkymo ir valstybės turto investavimo“ (toliau – Projektas) ir teikia pastabas bei pasiūlymus.

(2) Projektu ketinama sutikti, kad valstybės įmonė Vidaus vandens kelių direkcija (toliau – Direkcija) būtų pertvarkyta į akcinę bendrovę ir valstybei nuosavybės teise priklausantis ir šiuo metu Direkcijos patikėjimo teise valdomas turtas, kurio nepriklausomo turto vertintojo nustatyta rinkos vertė – 12 630 306 eurai, būtų investuojamas sudarant akcinės bendrovės Vidaus vandens kelių direkcijos įstatinį kapitalą. Taip pat, Projektu ketinama sutikti, kad valstybės įmonė Lietuvos oro uostai (toliau – Bendrovė) būtų pertvarkyta į akcinę bendrovę ir valstybei nuosavybės teise priklausantis ir šiuo metu Bendrovės patikėjimo teise valdomas turtas, kurio nepriklausomo turto vertintojo nustatyta rinkos vertė – 199 355 167 eurai, būtų investuojamas sudarant akcinės bendrovės Lietuvos oro uostų įstatinį kapitalą.

(3) Lydraštyje nurodyta, kad, pakeitus valstybės įmonių teisinę formą į akcinę bendrovę ir efektyvius jų valdymą bei veiklos organizavimą, bus didinamos pajamos ir pelnas. Dėl padidėjusio veiklos efektyvumo ir pajamų augimo akcinės bendrovės galės naudotis įvairesnėmis finansinėmis skolinimosi galimybėmis ir užtikrinti didesnę grąžą akcininkui.

(4) Konkurencijos taryba neprieštarauja Direkcijos ir Bendrovės statuso pakeitimui, tačiau turto investavimas didinant įstatinį kapitalą į minėtus subjektus turėtų būti įvertintas tiek valstybės pagalbos taisyklių aspektu, tiek ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo kontekste.

(5) Primename, jog konkurencijos taisyklės, tame tarpe ir valstybės pagalbos taisyklės, yra taikomos visiems ūkio subjektams, vykdančioms bet kokią ūkinę veiklą, nepaisant jų teisinio statuso ir finansavimo būdų, o ūkine veikla laikoma bet kokia veikla, kurios metu konkrečioje rinkoje siūlomos prekės ir paslaugos¹. Valstybės pagalbos taisyklės taikomos ir pelno nesiekiantiems subjektams, jei jie vykdo ūkinę veiklą.

(6) Šiuo atveju Direkcija valdo ir vysto koordinuotą 2 uostų Kaune ir Uostadvaryje bei 5 prieplaukų veiklą, taip pat užsiima laivų statyba ir remontu. O Bendrovė valdo tris tarptautinius oro uostus – Vilniaus, Kauno bei Palangos ir teikia platų komercinių paslaugų spektrą. Tiek Įmonė, tiek Bendrovė yra laikomos ūkio subjektais, kuriems taikomos konkurencijos taisyklės².

(7) Siekiant nustatyti, ar šiems ūkio subjektams teikiama parama gali būti laikoma valstybės pagalba, turėtų būti atliekamas vertinimas pagal kiekvieną Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalies kriterijų, t. y., įvertinama, ar parama:

- a) yra teikiama valstybės narės iš jos išteklių;
- b) palaiko tam tikrus ūkio subjektus arba tam tikrų prekių gamybą ir suteikia išskirtinę ekonominę naudą;

¹ Žr., pavyzdžiui, sprendimo byloje C-222/04 *Ministero dell'Economia e delle Finanze prieš Cassa di Risparmio di Firenze SpA ir kt.* (Rink. 2006, p. I-289) 107 ir 108 punktus.

² Žiūrėti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo byloje C-288/11 P *Mitteldeutsche Flughafen AG ir Flughafen Leipzig-Halle GmbH prieš Komisiją* 40–43 ir 47 punktus.

- c) iškraipo arba gali iškraipyti konkurenciją;
- d) daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

(8) Nagrinėjamu atveju, tiek Direkcijai, tiek Bendrovei ketinama suteikti paramą investuojant valstybės lėšas ir sudarant naujai pertvarkytų akcinių bendrovių įstatinius kapitalus, todėl pirmasis kriterijus būtų tenkinamas.

(9) Vertinant paramos atitiktį trečiajam valstybės pagalbos kriterijui, pažymėtina, kad konkurencija yra iškraipoma, kai priemonė palengvina įmonės, kuriai ji taikoma, finansinę naštą ir sustiprina jos finansinę padėtį, palyginus su konkuruojančiomis įmonėmis. Šiuo atveju, investuojant valstybės turtą, galėtų sustiprėti tiek Direkcijos, tiek Bendrovės padėtis palyginus su konkuruojančiais tarptautinius oro uostus valdančiais ūkio subjektais ar laivų statybos bendrovėmis. Atsižvelgiant į tai, Konkurencijos tarybos nuomone, šis valstybės pagalbos kriterijus taip pat būtų tenkinamas.

(10) Poveikis prekybai tarp valstybių narių konstatuojamas tada, kai valstybės suteikta parama sustiprina ūkio subjekto padėtį, palyginti su kitais Europos Sąjungos vidaus rinkoje konkuruojančiais ūkio subjektais. Bendrovė tiesiogiai veikia tarptautinėje skrydžių valdymo ir organizavimo veikloje ir konkuruoja su kitais užsienyje įsikūrusiais ūkio subjektais, o Direkcija taip pat gali dalyvauti tarptautinėje laivų statybos ar remonto rinkose, todėl būtų tenkinamas ir ketvirtasis valstybės pagalbos kriterijus.

(11) Vertinant atitiktį antrajam valstybės pagalbos kriterijui, reikia nustatyti, ar egzistuoja abu šie elementai: parama yra atrankinė (selektyvaus pobūdžio) ir priemonė teikia išskirtinę ekonominę naudą, kurios ūkio subjektas neįgytų įprastomis rinkos sąlygomis³.

(12) Parama šiuo atveju yra selektyvi, nes ją gauna tik du konkretūs ūkio subjektai – Direkcija ir Bendrovė. Atsižvelgiant į tai, būtina įvertinti, ar šie subjektai gauna išskirtinę ekonominę naudą, todėl reikia nustatyti, ar konkreti parama teikiama sąlygomis, kurios būtų priimtinos privačiam investuotojui. Jeigu atsakymas į šį klausimą yra teigiamas, laikoma, kad antrasis valstybės pagalbos kriterijus nėra tenkinamas ir valstybės pagalba neteikiama.

(13) Jeigu valstybė narė teigia, kad ji veikė kaip privatus rinkos investuotojas, esant abejonių, ji privalo pateikti įrodymų, iš kurių būtų matyti, kad sprendimas investuoti buvo priimtas remiantis ekonominiais vertinimais. Tačiau jeigu valstybė veikia tokiomis sąlygomis, kurios privačiam investuotojui būtų nepriimtinos, laikoma, kad antrasis valstybės pagalbos kriterijus yra tenkinamas, t. y., išskirtinė ekonominė nauda buvo suteikta.

(14) Pažymėtina, kad vertinant valstybės lėšų investavimą valstybės pagalbos aspektu pirmiausia turi būti vadovaujamas Europos Komisijos pozicija dėl EEB sutarties 92 ir 93 straipsnių taikymo valstybės institucijų dalyvavimui įmonių kapitale⁴ (toliau – Europos Komisijos pozicija).

(15) Atkreipiamė Jūsų dėmesį į minėto dokumento 3.2 punktą, kuriame nurodoma, kad naujas kapitalas įneštas į veikiančią valstybės įmonę tokiomis sąlygomis, kurios būtų priimtinos privačiam investuotojui, veikiančiam rinkos ekonomikos sąlygomis, yra nelaikoma valstybės pagalba, jei naujas kapitalas įnešamas į valstybės įmonę atitinka investicijų poreikius ir su jais susijusias sąnaudas, pramonės šakoje, kurioje veikia ši įmonė, nėra struktūrinių gamybinių pajėgumų pertekliaus bendrojoje rinkoje, ir jeigu įmonės finansinė padėtis yra stabili.

(16) Tam, jog įrodytų, kad valstybė elgėsi kaip privatus investuotojas, prieš pritardama valstybės turto investavimui, valstybė turi būti atlikusi vertinimą dėl investicijos naudingumo, kuris būtų panašus į privataus investuotojo atliekamą vertinimą⁵. Pažymėtina, kad retrospektyviai atliekami vertinimai yra nepakankami⁶.

(17) Lydraštyje Ministerija nurodė, kad siekiant nustatyti, ar investicija į Direkciją ir Bendrovę yra atsiperkanti, buvo parengti verslo planai. Atliktas palyginamasis vertinimas tarp investicijos dydžio ir būsimos verslo vertės 10 metų periodo pabaigoje. Gautas teigiamas skirtumas, t. y. investicija 10 metų perspektyvoje yra finansiškai atsiperkanti. Ministerija nurodė, kad

³ Žiūrėti Teisingumo Teismo 1996 m. liepos 11 d. sprendimo byloje C-39/94 *Syndicat français de l'Express international (SFEI) ir kiti prieš La Poste ir kt.* (ECLI:EU:C:1996:285) 60 pastraipą.

⁴ EB biuletenis Nr. 9, 1984.

⁵ Žiūrėti Teisingumo Teismo 2012 m. birželio 5 d. sprendimo byloje C-124/10 P *Europos Komisija prieš Électricité de France (EDF)* (ECLI:EU:C:2012:318) 83-84 pastraipos.

⁶ Ten pat, 85 pastraipa

ekonominiu požiūriu, valstybė kaip akcininkas, investuodamas į būsimas akcines bendroves, elgiasi kaip rinkos investuotojas, kadangi investicija generuoja teigiamą grąžą. Tačiau minėtos analizės nebuvo pateiktos Konkurencijos tarybai, todėl Konkurencijos taryba neturi galimybės preziumuoti, kad antrasis valstybės pagalbos kriterijus tikrai nėra tenkinamas.

(18) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, iš pateiktos informacijos Konkurencijos taryba neturi galimybės nustatyti, ar šiuo konkrečiu atveju valstybė elgtųsi taip, kaip panašiomis aplinkybėmis būtų elgęsis privatus investuotojas, Konkurencijos taryba neturi duomenų įvertinti, ar planuojamas investavimas į Direkciją ir Bendrovę, vadovaujantis minėtu principu, nebūtų laikytina valstybės pagalba. Be to, primename, kad institucija, siekdama priimti teisės aktą, susijusį su ūkinės veiklos reguliavimu, turi Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 16 straipsnyje numatytą pareigą atlikti poveikio konkurencijai vertinimą, kai teisės akto projektu nustatomas, keičiamas ar panaikinamas reguliavimas tenkina vieną iš Lietuvos Respublikos Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnyje nurodytų sąlygų. Konkurencijos tarybos nuomone, šiuo atveju būtų tenkinamas Konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio 1 dalies 18 punktas, nes Schema numatomas reguliavimas yra susijęs su ūkio subjektams teikiama tiesiogine ar netiesiogine parama ūkio subjektų ūkinei veiklai vykdyti.

(19) Atlikdamas poveikio konkurencijai vertinimą viešojo administravimo subjektas – šiuo atveju, Ministerija – turi įvertinti, kokį poveikį teisės akto įgyvendinimas turės rinkai ir jos dalyviams bei įvertinti visas galimas tokio reguliavimo rizikas bei neigiamas pasekmes rinkai. Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, jog neatliktas privalomas poveikio vertinimas gali būti pagrindas pripažinti teisės aktą neteisėtai priimtu⁷.

(20) Atsižvelgiant į tai, siūlome atlikti poveikio konkurencijai vertinimą. Atliekant vertinimą rekomenduojame vadovautis Konkurencijos tarybos parengtomis Sprendimų poveikio konkurencijai vertinimo gairėmis⁸.

(21) Atsižvelgiant į tai, kas aukščiau išdėstyta, Projekto rengėjams ne tik siūlome atlikti Poveikio konkurencijai vertinimą, bet ir pakartotinai siūlome įvertinti Projekto atitiktį valstybės pagalbos taisyklėms ir užtikrinti, kad jos nebūtų pažeistos.

(22) Jeigu Jums kiltų neaiškumų, susijusių su aukščiau pateikta informacija, prašome kreiptis žemiau nurodytais kontaktais.

Tarybos narė

Medeina Augustinavičienė

Laima Kirkilovskienė, tel. (8 601) 55952, el. p. laima.kirkilovskiene@kt.gov.lt

⁷ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2019 m. balandžio 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eI-4-602/2019. Prieiga per: <https://www.lvat.lt/data/public/uploads/2019/04/2019-04-25nuasmenintassprendimasbylojeei-4-602-2019.docx>

⁸ Prieiga per internetą: http://www.kt.gov.lt/uploads/documents/files/news_2012-06-11_gaires.pdf

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba 188668192, Jogailos g. 14, Vilnius 01116
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-03-25 Nr. (2.30Mr-43)6V-371
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2022-03-25 Nr. 1-3367
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Medeina Augustinavičienė, KT narė, Konkurencijos tarybos nariai
Sertifikatas išduotas	MEDEINA AUGUSTINAVIČIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-03-25 15:16:50 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-03-25 15:17:04 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2019-12-03 12:48:02 – 2024-12-01 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, į.k. 188668192 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 11:01:17 iki 2024-12-19 11:01:17 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, į.k. 188620589 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 11:01:47 iki 2024-12-19 11:01:47
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.51
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-03-25 15:36:15)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-03-25 15:36:15 Dokumentų valdymo sistema Avilys